

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Deres ref:
Vår ref: 2006/10670
Dato: 13.6.2006
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

BUDSJETTSITUASJONEN 2006 - KONSEKVENSER AV DE EKSTRAORDINÆRE HENDELSER

Arbeidet med e.coli, fugleinflensa og laksesaken med Russland har så langt i 2006 påført Mattilsynet merarbeid på om lag 30 årsverk. I direkte utlegg er etaten påført kostnader på om lag 11 mill, og med tiltak som er i gang vil kostnadene øke til om lag 15 mill. Spesielt e.coli-saken fordrer videre kartleggings- og undersøkelsesarbeid, og de viktigste meroppgaver ser ut til å koste ytterligere 10 mill. Etter vår vurdering kan ikke disse iverksettes innen nåværende budsjettrammer, da dette vil gå ut over annet viktig igangsatt tilsynsarbeid.

Mattilsynet har tidligere gitt innspill om nødvendige tilleggsbevilgninger til revidert nasjonalbudsjett. Ytterligere tid er nå gått, og vi har bedre totaloversikt over kostnadene som e.coli-saken, arbeidet for å forhindre fugleinflensa og oppgavene omkring eksportstansen for norsk fisk til Russland, og nå sist salmonellasaken.

Tiltak	Mill kr	Merknad
Påløpte ekstrakostnader	11	Overtid, tjenestekjøp mv
Ventede kostnader (bundet)	4	Gjenstående fakturaer, pågående arbeid
Nødvendige nye kostnader	10	E-coli-kartlegging sau (8 mill) ¹ , vurdering av spekeprosess og tilsyn rettet mot denne, forsterket tilsyn.
Sum	25	Reelt tilleggsbehov
Ekstra arbeid, egne medarbeidere, 30 årsverk	14	I samsvar med timeregistrering
Total sum	39	

I tillegg kommer en ekstraordinær husleiesak hvor Mattilsynet har måttet innfri lån i samsvar med kontrakt LMD har inngått. Ytterligere frikjøp fra langvarig kontrakt kan bli nødvendig. Samlet kostnad mellom 2 og 7 mill på dette år.

De omdisponerte årsverk rammer Mattilsynets produksjon på flere områder, og tilleggsbevilgning vil ikke uten videre kunne hindre redusert tilsynsproduksjon. Dette henger sammen med vår avhengighet av kvalifiserte medarbeidere for å kunne utføre oppgavene. Som eksempel kan vi nevne

¹ Kartlegging også på storfe vil være ønskelig, men vurderes som urealistisk å gjennomføre av økonomiske årsaker.

implementeringsarbeidet av nytt EØS-regelverk hvor nøkkelmedarbeidere også har måttet delta i arbeidet med de ekstraordinære hendelser. Produksjonen her er svekket; det kan bli vanskeligere å opprettholde kvaliteten på arbeidet, og muligheten til å involvere bransjerepresentanter mv i prosessene reduseres.

Resultatene fra Prosjekt styrt bemanningsplan viser at Mattilsynet har en bemanning til de operative tilsyns- og overvåkingsoppgaver på om lag 70 % av hva etaten måtte hatt dersom alt tilsyn skulle gjennomføres i samsvar med krav i regelverk og anbefalinger i gjeldende tilsynsveiledere mv. Samtidig er budsjettene under reduksjon, og virksomheten skal effektiviseres ytterligere. Dette innebærer at enheter skal nedbemanne, og de tildelte budsjetter for 2006 er derfor i utgangspunktet stramme og forutsetter naturlig avgang for at budsjettrammen skal kunne holdes. Mattilsynet er i ferd med å få samme produksjon som de tidligere fusjonerte tilsyn, men med en budsjettramme som i faste kroner ligger 68 mill kroner lavere enn opprinnelige budsjetter.

Mattilsynet som beredskapsorganisasjon skal generelt være i stand til å møte hendelser og beredskapssituasjoner som oppstår innen forvaltningsområdet. Det er likevel vår oppfatning at omfanget av ekstrahendelsene har vært godt ut over det vi normalt bør være forberedt på. Antall presseomtaler av Mattilsynet i årets første kvartal er større enn den samlede omtale i 2005. Dette som en illustrasjon på det fokus det har vært på hendelsene. Andre etater vi samarbeider med, påpeker at denne type belastning skjer svært sjelden i en etats liv. Fra vårt forvaltningsområdets historie kan vi nevne Tjernobyl-ulykken i 1986 og situasjonen i 1988 med oppblomstring av den giftproduserende algen *Chrysochromulina polylepis* i Skagerrak. I begge disse situasjoner ble det stilt ekstra midler til rådighet for de berørte forvaltningsetater. Relevant er det også å vise til en kjøttkontrollskandale i Danmark i inneværende år. Det danske tilsynet er en beredskapsorganisasjon som vår, men de politiske myndigheter så likevel nødvendigheten av å tilleggsbevilge 18 millioner for å kunne håndtere det ekstraordinære i situasjonen.

Slik forholdene nå er, må vi be om ytterligere ressurser til de oppgaver som er nevnt innledningsvis. Mattilsynets budsjett har i stor grad lønnsmidler eller spesielle aksjoner som salderingspost. Vi har i 2006 også mulighet til kortsiktig å redusere på bevilgningen til kompetanseutvikling, men vi vet organisasjonen har et betydelig etterslep på dette området som er så viktig for vår fremtidige fungering. Fra kommende årsskifte skal vi bl.a. arbeide etter nytt hygieneregulativ og vi får ny kontrollforordning i det felles EØS-regelverk. Disse endringene fordrer betydelig opplæringsarbeid. Vi prioriterer planlagt og viktig tilsynsarbeid i regionene fremfor kartleggingsoppgaven omkring e.coli.

Mattilsynet vil frarå en ytterligere nedbygging av organisasjonen. Vi kan for eksempel vise til den pågående debatt i Danmark om hvilken tilsynsfrekvens myndighetene bør ha i bedriftene. Debatten der går selv om det danske tilsynet har ressurser som gir mulighet for betydelig høyere tilsynsfrekvens enn det vi har i Norge. Den samlede risiko henger både sammen med ressurser og innretning av tilsynet, men forholdet kan være en indikasjon på at det med de gitte rammebetingelser kan bli vanskelig å nå de politiske målsettinger om å skape Europas beste mattilsyn.

Ut fra dette mener vi det er faglig riktig å tilleggsbevilge om lag 20 mill – ev gi generell overskridelsesfullmakt knyttet til hendelsene siden det enda ikke er klart hva de totale kostnader blir.

Mattilsynet har så langt satt de nødvendige ressurser inn for å forberede håndteringen av eventuell fugleinfluensautbrudd i Norge. Vi har lagt stor vekt på å komme til bunns i E.coli-saken, og vi har kommet lengre enn det som er vanlig i andre land ved slike hendelser. Situasjoner med alvorlig syke barn og også dødsfall fordrer ekstraordinære anstrengelser, og berørte medarbeidere og ledere i Mattilsynet har nedlagt en arbeidsinnsats godt over det man kan forvente. Politikerens utsagn om at "det skal ikke stå på ressurser" var en fin motivasjon i en slik situasjon. Mattilsynet ble derfor meget overrasket og skuffet da RNB ble fremlagt uten at det ble foreslått kompensasjon for de ekstraordinære kostnader.

Oppsummert:

Uteblivende ekstra midler får som konsekvens:

- Mattilsynet kan ikke iverksette kartleggingsprogram for E.coli O103 på småfe høsten 2006.
- Det må kuttes sterkt i kompetanseutviklingsbudsjettet.
- Planlagt utviklingsarbeid som krever ekstra ekstern bistand og som ikke er organisasjonskritisk må utsettes/tas over lengre tid (for eksempel utredning av Smiley-ordning)
- Planlagte tilsynskampanjer innen drikkevannsområdet, dagligvarehandelen og i serverings-/restaurantbransjen kan måtte reduseres.

Med hilsen

Joakim Lystad
Administrerende direktør

Jarleif Nordheim
Direktør administrasjon

Kopi til:
Fiskeri- og kystdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet